

Europejski informator polityczny

■ *Wspieranie zaufania w zarządzaniu: spostrzeżenia z perspektywy rozwojowo-psychologicznej*

Zaufanie do władzy wynika z procesu socjalizacji osadzonego w konkretnych kontekstach kulturowych i politycznych. Dotyczy to zarówno zaufania interpersonalnego, jak i politycznego. Od najmłodszych lat stykamy się z różnymi poglądami na władzę i wpływają na nas decyzje polityczne. Chociaż polityka może wydawać się mniej istotna w dzieciństwie i wczesnym okresie nastoletnim, zetknięcie z nią wpływa na nasze zaufanie polityczne, nawet jeśli wpływ ten staje się widoczny dopiero w późniejszym okresie życia. Cyfryzacja sprawiła, że wpływ ten zyskał bardzo wiele płaszczyzn, zapewniając z jednej strony możliwość rozwoju zdrowej równowagi zaufania i nieufności do systemów politycznych i przywódców, z drugiej strony stwarzając ryzyko wspierania skrajnych poziomów zaufania lub nieufności do rządów.

W tym kontekście europejscy aktorzy polityczni chcą zrozumieć okoliczności, które wpływają na zaufanie i nieufność w polityce. Szukają wglądu w to, jak radzić sobie z niezadowolaniem i ulepszać systemy demokratyczne, aby uzyskać większą akceptację. Istotne w tych poszukiwaniach jest pytanie, czy zaufanie i nieufność można przypisać wiekowi, pokoleniu, czy raczej oczekiwaniom osadzonemu w dyskursie specyficznym dla danego okresu. Konkretnie, czy można oczekiwać, że zaufanie i nieufność zmieniają się wraz ze starzeniem się danych osób.

Projekt badawczy EnTrust, który koncentruje się na badaniu zaufania do i nieufności wobec rządu z różnych perspektyw w kontekście europejskim, wyznaczył jeden pakiet roboczy do zbadania procesów związanych z zaufaniem i nieufnością z perspektywy psychologii rozwojowej psychologii rozwojowej. Ten pakiet roboczy badał w szczególności definicję zaufania i nieufności, jak różnią się one między ludźmi w różnym wieku, czynniki wpływające na nie i ich konsekwencje. Wyniki tego pakietu roboczego oferują cenne spostrzeżenia dla decydentów, którzy chcą zrozumieć, w jaki sposób sprawowanie rządów wpływa na zaufanie i nieufność do instytucji politycznych na różnych etapach życia.

Łącząc te spostrzeżenia z wynikami dyskusji przy okrągłym stole z udziałem osób reprezentujących społeczeństwo obywatelskie i Komisję Europejską, która zagłębiła się w ustalenia pakietu roboczego oraz znaczenie zaufania i nieufności w ich odpowiednich dziedzinach, niniejszy informator polityczny przedstawia zalecenia dotyczące znalezienia równowagi między zaufaniem a brakiem zaufania do instytucji politycznych, które wzmacniają naszą demokrację zarówno na poziomie Unii Europejskiej (UE), jak i państw członkowskich, biorąc pod uwagę procesy rozwojowo-psychologiczne.

Rekomendacja nr 1: promowanie przejrzystości i zaangażowania interesariuszy w procesy decyzyjne oraz opieranie decyzji na racjonalności i wiedzy eksperckiej

Aby decyzje polityczne zyskały poparcie i akceptację obywateli i innych mieszkańców, muszą być przejrzyste i logicznie wyjaśnione, z przedstawieniem jasnego uzasadnienia. Aby osiągnąć ten cel, definicja problemu powinna obejmować różnych interesariuszy reprezentujących wszystkie segmenty społeczeństwa, gospodarki, otoczenia i polityki. Wszyscy ci interesariusze powinni mieć możliwość wniesienia swojego wkładu i opinii na temat potencjalnych rozwiązań, dążąc do znalezienia zrównoważonego podejścia, które uwzględni interesy wszystkich zaangażowanych stron, zamiast faworyzować jedno z nich. Co więcej, wszyscy interesariusze powinni być zaangażowani w monitorowanie i, w razie potrzeby, przeformułowanie wdrożonego rozwiązania, niezależnie od tego, czy przyjmuje ono formę polityki, regulacji czy prawa.

Decyzje muszą opierać się na racjonalności, wiedzy specjalistycznej i bezstronności. Najbardziej doświadczeni i zainteresowani interesariusze powinni odgrywać znaczącą rolę w procesie decyzyjnym, korzystając ze swojej wiedzy. Taka wiedza specjalistyczna może obejmować wiedzę naukową lub teoretyczną, a także doświadczenie praktyczne. Nacisk kładziony na wiedzę specjalistyczną nadaje decyzjom wiarygodność i rzetelność. Gdy proces decyzyjny nie jest przejrzysty i nie angażuje odpowiednich interesariuszy, jednostki stają się sceptyczne, co prowadzi do potencjalnego braku poparcia dla decyzji lub ich akceptacji. Decyzje, które są słabo uzasadnione, mogą początkowo być skuteczne w czasach kryzysu, jednak osoby, których dotyczą te decyzje oczekują w dłuższej perspektywie decyzji

dobrze uzasadnionych. Kluczowe jest, aby rządzący i decydenci polityczni dokładnie rozważyli ustanowienie solidnego uzasadnienia dla swoich decyzji.

Aby zapewnić możliwość rozliczenia i przejrzystość, powinien istnieć plan inicjatyw ustawodawczych i ślad legislacyjny, który pokazuje, z którymi interesariuszami przeprowadzono konsultacje i informacje, na podstawie których podjęto decyzje. Obejmuje to obowiązkowe oceny skutków ex ante, okresowe i ex post, obejmujące prawa gospodarcze, społeczne, środowiskowe i podstawowe zarówno na poziomie UE, jak i państw członkowskich. Wdrażanie i monitorowanie tych wytycznych powinno być usprawnione na różnych szczeblach zarządzania. Informacje i dowody powinny być łatwo dostępne i zrozumiałe dla szerokiego grona osób, a dane wejściowe i dowody stanowiące podstawę decyzji powinny być przekazywane skutecznie.

Podejmując decyzje w oparciu o dowody, można zwiększyć poparcie społeczne, zmniejszyć ryzyko zależności od szlaku i zwiększyć ogólną odpowiedzialność. Ponadto należy promować narzędzia takie jak Test UE dla młodzieży, oceniając wpływ wniosków legislacyjnych na młodych ludzi i dążąc do włączenia perspektywy młodzieży do wszystkich polityk.

Rekomendacja nr 2: Umożliwianie i promowanie znaczącego, przejrzystego i inkluzywnego uczestnictwa obywatelskiego

Pracownicy chcą być traktowani z szacunkiem. Kiedy ludzie czują się szanowani, są bardziej skłonni do odwzajemniania szacunku, co sprzyja rozwojowi wzajemnego zaufania. W relacjach między instytucjami politycznymi a jednostkami czy społeczeństwem

obywatelskim, szacunek i zaufanie są niezbędne do prawidłowego funkcjonowania rządów. Jednocześnie demokratyczne rządy powinny być również otwarte na uznanie pewnego stopnia nieufności swoich okręgów wyborczych w określonych kwestiach i ustosunkowania się do niej oraz powstrzymanie się od tłumienia lub ignorowania obaw ludzi. Jednostki chcą być szanowane, traktowane poważnie i słuchane. Powinny również mieć swobodę korzystania z prawa do angażowania się w różne formy uczestnictwa politycznego bez narażania się na zniewagę lub atak, nawet jeśli ich uczestnictwo przybiera niekonwencjonalne formy, ale mieści się w ramach praw obywatelskich.

Uczestnictwo polityczne i dialog obywatelski odgrywają kluczową rolę w rozwijaniu krytycznego zaufania do rządów i angażowaniu się w demokratyczne formy wyrażania nieufności. W systemie demokratycznym obywatele i inni mieszkańcy pragną możliwości angażowania się w procesy decyzyjne wykraczające poza samo oddawanie głosów w wyborach. Powinien istnieć szereg dostępnych opcji zaangażowania obywateli, uwzględniających różne preferencje i docierających do tych, którzy często są wykluczeni z takich inicjatyw.

Chociaż istnieją różne formy uczestnictwa, takie jak europejskie panele obywatelskie lub europejskie inicjatywy obywatelskie, mogą one napotykać problemy związane z autoselekcją, odpolitycznieniem lub brakiem wpływu. Zaangażowanie powinno mieć charakter inkluzywny, obejmujący całą sferę publiczną i uwzględniający różnorodne opinie polityczne. Aby zwiększyć odpowiedzialność polityczną, formaty takie jak europejskie panele obywatelskie powinny prezentować argumenty za i przeciw, a uczestnicy powinni stykać się z różnymi poglądami europejskich

grup politycznych, w tym kwestionowaniem zaleceń społeczeństwa obywatelskiego.

Jednostki i społeczeństwo obywatelskie powinny być zaangażowane od wczesnych etapów procesów decyzyjnych, aby mogły mieć kształtowanie formy uczestnictwa i zapewniając, że ich wkład ma znaczący wpływ na dalsze działania. Powinni oni otrzymywać obowiązkowe informacje zwrotne na temat ich wkładu, jasno określające, w jaki sposób został on uwzględniony w procesie decyzyjnym, i mieć dostęp do kanałów monitorowania inicjatyw legislacyjnych, zwłaszcza jeśli byli w nie aktywnie zaangażowani.

Szczególnie w przypadku niektórych grup, takich jak młodzież, zaangażowanie nie powinno być jedynie symbolicznym gestem, ale znaczącą i wpływową praktyką, budującą zaufanie do procesu. Cały proces powinien być przejrzysty i jasny, demonstrujący szacunek i zaufanie do uczestników, które z kolei zostaną odwzajemnione.

W procesach partycypacyjnych kluczowe znaczenie ma pewien stopień zaufania nie tylko do instytucji, ale także do osób, z którymi uczestnicy wchodzi w kontakt, niezależnie od tego, czy są to politycy, przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego, czy współobywatele. Zaufanie interpersonalne lub społeczne odgrywa w tym kontekście znaczącą rolę. W społeczeństwie powinny występować ogólny poziom zaufania, poszanowanie różnych punktów widzenia i wiara w potencjał poprawy zarządzania poprzez deliberatywne, demokratyczne procesy, szczególnie na poziomie lokalnym, a zwłaszcza w przypadku niezadowolonych z systemu politycznego. W szczególności zaufanie i szacunek pokładane w osobach, które wykazują spójność i wiarygodność w swoim zachowaniu, można rozszerzyć na instytucje polityczne. W związku z tym należy

skupić się nie tylko na zwiększaniu zaufania politycznego lub instytucjonalnego, ale także na wspieraniu zaufania interpersonalnego lub społecznego, ponieważ oba są niezbędne w społeczeństwach demokratycznych. Zgromadzenia obywatelskie mogą zapewnić przestrzeń, w której można wzmocnić obie formy zaufania, ale powinny one obejmować działania następcze i informacje zwrotne dla uczestników.

Nie każdy jest zainteresowany polityką lub posiada wystarczająco dużo informacji, aby ufać lub nie ufać instytucjom politycznym. Pewien brak zainteresowania wynika z rozczarowania przekonaniem, że konwencjonalne formy uczestnictwa obywatelskiego mają jakiegokolwiek wpływ na rządy. Ukierunkowane kampanie komunikacyjne są niezbędne, aby zająć się tymi postawami i zapobiec ich przekształcaniu się w „ślepe” zaufanie lub nieufność. Demokracje opierają się na uczestnictwie wszystkich jednostek. Kluczowe znaczenie ma zrozumienie, dlaczego ludzie angażują się lub powstrzymują od uczestnictwa obywatelskiego, zarówno konwencjonalnego, jak i niekonwencjonalnego. Następnie można podjąć konkretne działania w celu rozwiązania obaw i problemów poprzez kampanie komunikacyjne promujące zaangażowanie polityczne. Powinno być oczywiste, w jaki sposób głosy sędziów i wyborców ludzi mają znaczenie i są brane pod uwagę. Na przykład, jeśli jednostki postrzegają udział w wyborach jako bezsensowny, należy zbadać alternatywne podejścia do organizacji, dostępu i monitorowania wyborów, aby skuteczniej angażować obywateli i innych mieszkańców.

Rekomendacja nr 3: integracja edukacji obywatelskiej i przeciwdziałanie dezinformacji

Znaczenie partycypacji obywatelskiej dla demokracji powinno zostać włączone do programów nauczania. Od najmłodszych lat Europejki i Europejczycy powinni uczyć się o swoich obowiązkach obywatelskich i o tym, dlaczego indywidualne zaangażowanie polityczne ma znaczenie. Powinni być wyposażeni w umiejętności krytycznej refleksji nad różnymi perspektywami i wyrażania swoich opinii z szacunkiem i w sposób konstruktywny. Wiąże się to również z promowaniem świadomości na temat zdrowej równowagi między zaufaniem a nieufnością, niezbędnej do krytycznej oceny decyzji politycznych i pociągania aktorów politycznych do odpowiedzialności. Pomaga również zapobiegać „ślepe” zaufaniu lub nieufności wobec rządów, ponieważ oba te czynniki stanowią zagrożenie dla demokracji.

Zrozumienie systemów politycznych i umiejętności krytycznej oceny procesów i decyzji powinno być promowane poprzez włączenie działań takich jak gry edukacyjne i symulacyjne oraz krytyczna analiza dyskursu politycznego do szkolnych programów nauczania. Gry symulacyjne mogą zwiększyć zrozumienie złożonych struktur politycznych i pokazać znaczenie polityki w życiu codziennym. Należy zaangażować partnerów pozaszkolnych, którzy specjalizują się w takich symulacjach, ponieważ nauczycielom może brakować kompetencji do realizacji takich działań. Krytyczna analiza dyskursu politycznego powinna być nauczana w celu krytycznego angażowania się w poglądy i programy polityczne oraz sprawdzania ich pod kątem wartości europejskich, w tym narzędzi do weryfikacji i wyszukiwania informacji. Te zajęcia szkolne służą również zwalczaniu nierówności społecznych w

zakresie kompetencji politycznych. Ponadto szkoły powinny informować swoich uczniów o krajowych parlamentach młodzieżowych i europejskim parlamencie młodzieży, które koncentrują się na edukacji obywatelskiej i uczestnictwie.

Jeśli chodzi o sprawy UE, jednostki powinny być informowane o kwestiach związanych z UE na szczeblu państw członkowskich. Powinny mieć łatwy dostęp do informacji na temat tego, w jaki sposób mogą uczestniczyć w życiu politycznym na szczeblu UE. Szkoły powinny wspierać zrozumienie funkcjonowania UE i podkreślać, że głos obywateli ma znaczenie na szczeblu UE. Włączenie obywatelstwa UE do programów szkolnych i zapewnienie szkoleń dla nauczycieli to kluczowe kroki w kierunku osiągnięcia tego celu.

Oprócz uczestnictwa obywatelskiego, skuteczna komunikacja ma kluczowe znaczenie dla przeciwdziałania dezinformacji celowo wymierzone w zakłócenie demokracji i pełne osłabienie zaufania do instytucji politycznych poprzez bezpodstawne lub wprowadzające w błąd twierdzenia. Należy podjąć środki mające na celu zapobieganie tej sytuacji i zajęcie się nią, takie jak egzekwowanie przepisów kodeksu postępowania w zakresie dezinformacji z 2022 r i wprowadzanie w życie inicjatyw ustawodawczych dotyczących reklamy politycznej. Środki te powinny obejmować różne platformy medialne, uwzględniające różne preferencje co do mediów. Jeśli osoby są angażowane lub kierowane, na przykład na szkolenia w zakresie umiejętności korzystania z mediów, środki powinny być dostosowane do różnych grup docelowych.

Jeśli chodzi o sprawy UE, państwa członkowskie powinny organizować specjalistyczne programy szkoleniowe dla dziennikarzy, aby

poprawić zrozumienie przez nich UE i procesów decyzyjnych. Umożliwi im to dokładne i jasne informowanie o procesach UE, zapobiegając nieporozumieniom lub rozprzestrzenianiu się dezinformacji, które mogą prowadzić do kategoriycznego braku zaufania do UE.

Informacja o badaniu, które jest podstawą rekomendacji

Pakiet roboczy nr 5 projektu EnTrust, prowadzony przez naukowców z Uniwersytetu Masaryka w Czechach, miał na celu analizę konceptualizacji, korelatów i antecedenencji zaufania i nieufności w zarządzaniu. Przyjmując perspektywę rozwojową i międzykrajową, badania koncentrowały się na czterech różnych etapach życia obejmujących okres od wczesnego okresu dojrzewania do dorosłości (grupy wiekowe 11–12, 14–15, 18–19 i 30–50 lat) w różnych krajach europejskich (Czechy, Dania, Niemcy, Grecja, Włochy, Polska i Serbia). Zespół zastosował podejście oparte na metodach mieszanych, wykorzystując jakościowe grupy fokusowe i eksperyment na dużą skalę oparty na kwestionariuszach ankiety. We wszystkich siedmiu krajach zorganizowano łącznie 56 grup fokusowych z 251 uczestnikami. W eksperymencie, opartym na wynikach badań jakościowych, wzięło udział 4082 uczestników z czterech wybranych krajów (Czech, Niemiec, Włoch i Serbii). Ta kompleksowa metodologia umożliwiła dogłębną analizę rozwoju zaufania i nieufności w stosunku do władz.

Kluczowe ustalenia

Przewidywalność, przejrzystość, spójność i wiedza specjalistyczna jako determinanty zaufania i nieufności

Uczestnicy rozumieli zaufanie i nieufność jako odrębne wymiary, które mogą współistnieć. Za idealne uznali umiarkowane zaufanie, któremu towarzyszy krytyczna ocena dostępnych informacji. Skrajne poziomy zaufania i nieufności uznano za niepożądane i związane z ryzykiem, takim jak ślepe podążanie za autorytetami lub ich odrzucanie *a priori*. Ponadto uczestnicy podkreślali konieczność zaistnienia uogólnionego zaufania do innych dla dobrego funkcjonowania społeczeństwa.

Przewidywalność, przejrzystość i spójność zostały zidentyfikowane jako czynniki przyczyniające się do powstawania zaufania, podczas gdy nieprzewidywalne działania, niejednoznaczność i niespójność sprzyjały nieufności (patrz zalecenie nr 1). Na przykład nieprzewidywalność we wdrażaniu i odwoływaniu środków przeciwko Covidowi znacznie podważyła zaufanie do rządów. Ponadto uczestnicy byli bardzo uważni na wszelkie oznaki dążenia decydentów do realizacji własnych interesów, zwłaszcza finansowych.

Przejrzystość władz w zakresie powodów i argumentów ich decyzji miała tym większy wpływ na zaufanie, im starsi byli uczestnicy, mniej zaś wpływała na młodszych uczestników. Świadomość społecznego wpływu zaufania i nieufności, zdolność do rozważania nieufności w szerszym kontekście oraz zdolność do doceniania i oceny informacji rosły wraz z wiekiem, czerpiąc z różnych doświadczeń życiowych przy rozwoju zaufania lub nieufności wobec innych lub władz.

Wiedza i postrzegane kompetencje zostały zidentyfikowane jako kluczowe źródła zaufania

do władz. Uczestnicy zaapelowali o dobrze uzasadnione i jasno wyjaśnione decyzje i polityki, co znalazło odzwierciedlenie w rekomendacji nr 1. Uważają, że argumenty powinny być zróżnicowane, ale nie przytłaczające, ponieważ nadmiar informacji przyczynia się do niepewności i nieufności.

Wzajemność i szacunek poprzez rządy i procesy partycypacyjne jako kluczowe warunki zaufania

Wzajemność odgrywa istotną rolę w zaufaniu, przy czym silne jest oczekiwanie wzajemnego zaufania. Uczestnicy uważają, że wzajemność w relacjach, taka jak zwierzanie się sobie nawzajem i zapewnianie wzajemnej pomocy i wsparcia, wraz ze wspólnymi wartościami i światopoglądami, przyczynia się do zaufania. Podczas gdy oczekiwanie wzajemności było słabsze w formalnych relacjach z władzami w porównaniu z relacjami interpersonalnymi, postrzegana nieufność ze strony władz mogła wywołać wzajemną nieufność ze strony jednostek, co znalazło odzwierciedlenie w rekomendacji nr 2. Poufność, w szczególności zdolność do zachowania tajemnicy, była szczególnie ważna dla rozwoju zaufania dla najmłodszych grup wiekowych (11–15 lat), podczas gdy dorośli uczestnicy podkreślali wspólne wartości i światopogląd.

Kluczowym aspektem, który wyjaśnił pozytywny wpływ głosu, przejrzystości i przewidywalnych ram na zaufanie, było postrzeganie bycia szanowanym (patrz rekomendacja nr 2). Gdy władze angażowały się w konsultacje, zapewniały przejrzystość lub ustanawiały przewidywalne ramy, uczestnicy czuli się bardziej szanowani, co z kolei sprzyjało większemu zaufaniu, gotowości do akceptacji decyzji i zmniejszeniu nieufności. Ten efekt

postrzegania bycia szanowanym był konsekwentnie istotny w różnych krajach i kontekstach.

Pozytywny wpływ głosu, przejrzystości i przewidywalnych ram był powszechnie obserwowany we wszystkich krajach i kontekstach, zwiększając zaufanie, akceptację i zmniejszając nieufność. Aktywny udział w ocenie różnorodnych informacji i podejmowanie świadomych decyzji w sprawach politycznych były wysoko cenione przez uczestników. Odgrywanie aktywnej roli w tym procesie było bardzo ważne dla uczestników (patrz rekomendacja nr 2).

„Próżnia zaufania”

W niektórych krajach zespoły badawcze zidentyfikowały „próżnię zaufania”, w której nie było wyraźnie widać ani zaufania, ani nieufności. Dzieje się tak, gdy osoby nie są zainteresowane konkretnym tematem lub decyzją lub gdy mają ograniczony dostęp do źródeł informacji. Ponadto nadmiar informacji przyczynia się do niepewności i braku zaufania. Rozwiązanie problemu „próżni zaufania” zostało omówione w rekomendacji nr 2.

Zaufanie i nieufność oparte na doświadczeniu

Zaufanie i nieufność były przede wszystkim kształtowane przez doświadczenia poszczególnych osób w ich specyficznym środowisku i kontekstach socjalizacji (patrz rekomendacje nr 2 i nr 3). Uczestnicy rozwijali i dostosowywali swoje poziomy zaufania i nieufności w oparciu o pozytywne doświadczenia z konkretnymi osobami lub organami władzy, takie jak uczciwość, niezawodność i poufność, a także negatywne doświadczenia, takie jak zdrada lub rozczarowanie. Znaczące

doświadczenia mogły wpłynąć nie tylko na zaufanie do konkretnych osób lub władz, ale także na ogólną tendencję jednostek do zaufania lub nieufności. Różne doświadczenia podczas pandemii znacząco wpłynęły na ogólny poziom zaufania i nieufności uczestników do władz. W młodszych grupach wiekowych (11–15 lat) rodzice lub inni członkowie rodziny odgrywali znaczącą rolę w kształtowaniu ich zaufania lub nieufności wobec władz.

Zrozumienie procesu podejmowania decyzji i krytyczne myślenie są kluczem do ochrony przed dezinformacją

Zrozumienie pewnych kwestii lub procesów zwiększyło zaufanie uczestników, podczas gdy brak wiedzy o tym, jak podejmowane są decyzje i kto je podejmuje, przyczynił się do powstania nieufności, a nawet sceptycyzmu. Ta ostatnia sytuacja niesie ze sobą ryzyko, że uczestnicy będą bardzo podatni na dezinformację i spiski, na przykład podczas wyszukiwania w Internecie. Dotyczyło to głównie młodszych uczestników, których umiejętności krytycznego myślenia nie były w pełni rozwinięte (patrz rekomendacja nr 3).

Dane badania i informacje o projekcie

Projekt EnTrust jest finansowany przez UE w ramach Programu w zakresie badań naukowych i innowacji HORIZON 2020 (umowa o dofinansowanie nr 870572). Rekomendacje i wyniki przedstawione w niniejszym przeglądzie polityki oparte są na [Zintegrowanym raporcie na temat psychologicznych uwarunkowań \(braku\) zaufania](#), jak również na wynikach [okrągłego stołu ekspertów](#) pomiędzy zespołem badawczym a następującymi ekspertami:

Gabriella Civico (Civil Society Europe/Europejskie Centrum Wolontariatu), Camille Dobler (Missions Publiques), Damian Boeselager (poseł do Parlamentu Europejskiego, Zieloni/EFA), Kristóf Papp (Europejskie Forum Młodzieży) i Srd Kisevic (DG JUST, Komisja Europejska).

Konsorcjum EnTrust składa się z ośmiu zespołów partnerskich prowadzących badania i działania popularyzatorskie w siedmiu krajach (Republika Czeska, Dania, Grecja, Niemcy, Włochy, Polska i Serbia) oraz na poziomie Unii Europejskiej. Plan pracy konsorcjum składa się z siedmiu pakietów roboczych poświęconych systematycznej analizie i refleksji nad różnymi aspektami tego tematu:

1. Teoretyczne i normatywne podstawy zaufania i nieufności
2. Zaufanie i nieufność w „administracji pierwszego kontaktu”
3. Rola demokratycznych ruchów społecznych w kształtowaniu zaufania i nieufności
4. Rola mediów w budowaniu zaufania i nieufności: informacja czy polaryzacja??
5. Rozwojowo-psychologiczna wiedza na temat zaufania i nieufności
6. Ocena zaufania i nieufności obywateli wobec władzy: formy, czynniki warunkujące, skutki i środki zaradcze
7. Cywilizowanie zaufania i nieufności: wzory do naśladowania i rekomendacje

Dalsze pakiety robocze mają na celu upowszechnianie, wykorzystywanie i komunikację badań, zarządzanie i kwestie etyczne.

Więcej informacji na temat projektu EnTrust można znaleźć na stronie www.entrust-project.eu.

Konsorcjum:

[Civil Society Europe](#) (Bruksela, Belgia)

[Uniwersytet Masaryka](#) (Brno, Republika Czeska)

[Uniwersytet Nauk Społecznych i Politycznych Panteion](#) (Ateny, Grecja)

[Uniwersytet Belgradzki, Instytut Filozofii i Teorii Społecznej](#) (Serbia)

[Uniwersytet w Kopenhadze](#) (Dania)

[Uniwersytet w Siegen](#) (Niemcy)

[Uniwersytet Sieneński](#) (Włochy)

[Uniwersytet Warszawski](#) (Polska)

Linki do mediów społecznościowych

Kontakt

Prof. dr Christian Lahusen
Koordynator projektu
Uniwersytet w Siegen
Wydział Nauk Społecznych
Adolf-Reichwein-Str. 2
57068 Siegen – Niemcy

e-mail: entrust@uni-siegen.de

Carlotta Besozzi
Partner projektu
Civil Society Europe
Rue du Congrès 13,
1000 Bruksela – Belgia

e-mail: contact@civilsocietyeurope.eu

Informacje o projekcie

Typ projektu: oparty na współpracy
Edycja: H2020 SC6 GOVERNANCE-01-2019: Trust in Governance
Data rozpoczęcia: luty 2020
Czas trwania: 48 miesięcy
Koordynator: Prof. Dr. Christian Lahusen, Uniwersytet w Siegen
Nr umowy o dofinansowanie: 870572
Budżet projektu finansowany ze środków UE: 2 978 151,25 €

Projekt ten otrzymał dofinansowanie z programu Unii Europejskiej Horizon 2020 w zakresie badań i innowacji na podstawie umowy o dofinansowanie nr 870572. Za treść niniejszej publikacji odpowiedzialni są wyłącznie jej autorzy i nie musi ona odzwierciedlać opinii Unii Europejskiej.

www.entrust-project.eu